

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA

TÉMATICKÝ OKRUH: Teorie a metody archeologie

1. Transformace archeologických pramenů
2. Analýza a deskripce archeologických pramenů
3. Metody syntézy struktur v archeologii
4. Interpretace archeologických struktur
5. Základní archeologická paradigmatata
6. Artefakty jako prostředky adaptace
7. Artefakty jako prostředky specializace
8. Artefakty jako prostředky komunikace
9. Pojetí kulturní změny v archeologii (včetně kolapsu a regenerace)
10. Hlavní nedestruktivní metody velkoplošného nedestruktivního výzkumu
11. Hlavní metody bodového nedestruktivního výzkumu
12. Výzkum terénu prostřednictvím málo destruktivních a vzorkovacích postupů
13. Analytický povrchový průzkum a jeho aplikace v českých projektech
14. Využití letecké fotografie pro terénní archeologický výzkum
15. Metoda vizuálního leteckého průzkumu z malých výšek
16. Ověřování výsledků letecké prospekce terénním výzkumem. Integrace letecké archeologie, povrchového průzkumu a geofyzikálního měření
17. Aplikace geochemických metod a detekce geobotanických indikátorů
18. Terénní archeologický projekt, jeho definice a postup
19. Strategie terénního výzkum od kryvem: plošný výzkum a vzorkování ve vědeckých projektech a v ochraně kulturního dědictví
20. Způsoby získávání terénních dat, analýza a deskripce strat, postupy a příklady terénní dokumentace
21. Archeologické postupy (tradiční vs. inovativní) při zkoumání architektury a staveb, kontextuální analýzy zastavěného prostředí, sociální významy staveb
22. Principy tvorby stratigrafických diagramů, stratigrafické zákony, význam studia stratigrafie
23. Postexkavace, syntéza a interpretace stratigrafických dat, vytvoření sekvence a tvorba chronologie archeologické lokality
24. GIS a jeho využití v dokumentaci a ochraně archeologického dědictví
25. 3D dokumentace v archeologii (letecká a pozemní fotogrammetrie, laserové skenování, 3D modelování)

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA

TÉMATICKÝ OKRUH: Archeologie krajiny a staveb

1. Vývoj vztahu tradičního vedení archeologického výzkumu a aplikace nedestruktivních postupů při sběru archeologických dat
2. Význam kombinace různých druhů nedestruktivních metod pro poznání podoby a proměn kulturní krajiny v minulosti
3. Významné projekty založené na využití nedestruktivních metod (Evropa, ČR)
4. Význam leteckého laserového skenování pro studium pravěké/historické krajiny
5. Aplikace GIS v projektech krajinné archeologie (příklady realizovaných projektů)
6. Základní procesy změn na povrchu krajiny a jejich účinek na archeologické prameny
7. Fenomén krajiny a jeho pojetí v archeologii a v přírodních vědách
8. Studium v terénním reliéfu zachovaných archeologických pramenů v jejich krajinném kontextu od renesance do současnosti
9. Environmentální archeologie a rekonstrukce minulých krajín
10. Studium pravěkých/středověkých sídel a krajiny v české poválečné archeologii
11. Základní přehled oborů integrovaných do poznání historické krajiny a jejich charakteristika (historická geografie, kartografie, geografie, přírodní vědy)
12. Základní typy krajiny, geomorfologické jednotky, sídelní zóny
13. Archeologie a pravěká krajina jako prostředí přírodních determinant
14. Krajina jako prostor ekonomických vztahů
15. Krajina jako artefakt a prostředí symbolických vztahů
16. Kontinuita a proměny evropské kulturní krajiny v pravěku
17. Kontinuita a proměny evropské kulturní krajiny od středověku do 19. století
18. Obytná jednotka a její stavební kontext od pravěku do konce antiky
19. Doklady kultovních staveb pravěku a antiky
20. Veřejné stavby antického světa (divadlo, stadión, lázně, obchod, škola a další)
21. Předantická a antická města a jejich rozvržení
22. Řecký a římský slohový výraz
23. Raně křesťanské kostely západokřesťanského kulturního okruhu
24. Vesnické a městské domy středověkých Čech a Moravy
25. Vývoj hradů od 8. do první poloviny 13. století na našem území
26. Sakrální stavby od Velké Moravy do 15. století v Čechách a na Moravě
27. Gotické hrady, jejich doba, dispoziční typy a problémy s jejich studiem v ČR

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA

TÉMATICKÝ OKRUH: Archeologie pravěké a starověké Evropy

1. Proces neolitizace Evropy s přihlédnutím k archeogenetice
2. Neolitická sídliště a domy mírného evropského pásu
3. Pohřební ritus v neolitu střední Evropy
4. Monumentální stavby neolitu mírného evropského pásu
5. Dlouhé mohyly a první pohřební monumenty (historie výzkumu, geografické rozšíření, regionální variabilita, účel)
6. Rodina v eneolitu (archeologické prameny, patri- a matrilinearita, exogamie, rekonstrukce vztahů na základě konkrétních lokalit – Hazleton North, Koszyce, Eulau)
7. Migrace v eneolitu (archeologické doklady, analýzy aDNA)
8. Velká příkopová ohrazení a rituální krajina (geografické rozšíření, účel, role při formování a užívání krajiny)
9. Sídlní struktury doby bronzové ve střední Evropě (charakteristika areálů aktivit a jejich vzájemných vazeb, užívání krajiny, významné lokality)
10. Variabilita pohřebního ritu doby bronzové ve středoevropském kontextu (charakteristika a proměny pohřebního ritu v průběhu doby bronzové, významné lokality)
11. Kulturní kontakty v evropské době bronzové (migrace, směna, symbolické systémy)
12. Technologické inovace doby bronzové (zejm. metalurgie bronzu, výrobní postupy, depoty)
13. Halštatská knížecí sídla a knížecí hroby
14. Hallstatt a La Tène – eponymní naleziště doby železné
15. Pozdně laténská oppida střední Evropy
16. Keltové a Germáni – otázka etnicity obyvatelstva ve střední Evropě v době železné a římské
17. Marobudova říše ve středoevropském kontextu
18. Markomanské války
19. Etruskologie
20. Archeologie antického Říma (republika a císařství)
21. Římsko-provinciální archeologie
22. Stěhování národů

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA

TÉMATICKÝ OKRUH: Archeologie novověku a modernity

1. Vymezení archeologie novověku, přístupy a témata (Evropa)
2. Archeologický výzkum novověké vesnice a osídlení
3. Archeologie konfliktů novověku
4. Nemovité artefakty novověku jako předmět archeologického studia (vybraný příklad)
5. Movité artefakty novověku jako předmět archeologického studia (vybraný příklad)
6. Vymezení historické archeologie v neevropských oblastech (někdy též tzv. koloniální archeologie), přístupy a témata
7. Industriální archeologie – představení subdisciplíny a příklady řešených problémových okruhů
8. Archeologie moderních konfliktů – představení subdisciplíny a příklady řešených problémových okruhů
9. Archeologie moderní doby v Polsku (zejm. archeologické studium zločinů nacismu a komunismu)
10. Archeologie současnosti („Contemporary Archaeology“) – představení subdisciplíny a příklady řešených problémových okruhů